

Тетяна Шевченко

(Суми, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА

У статті основна увага приділена використанню електронних освітніх ресурсів щодо формування цифрової компетентності педагога, зауважено на позитивне та практичне значення їх використання для формування предметних компетенцій. Розкрито сутність і передумови еквівалентності цифрових компетенцій у контексті розвитку глобального тренду цифрової трансформації суспільства.

Роль сучасного педагога, рівень його підготовки – зокрема цифрова компетентність – є надзвичайно важливою для впровадження цінностей Нової української школи. Саме тому крім базових цифрових компетентностей сучасний педагог повинен володіти інноваційними методиками та практиками для впровадження таких моделей навчання. Цифровій підготовці та використанню електронних освітніх ресурсів необхідно приділяти особливу увагу. Щоб постійно підтримувати гранично високим власний рівень, викладачі мають можливість постійно підвищувати свою цифрову компетентність.

Сучасна епоха, коли інноваційні технології (хмари, розвиток засобів збирання й аналізу Big Data, краудсорсинг, біотехнології, безпілотні автомобілі, 3D-друк, криптовалюти Bitcoin і технології Blockchain, штучний інтелект та ін.) можна екстрополювати для ефективної організації освітнього процесу за допомогою електронних та інформаційно - цифрових технічних засобів.

Питання застосування електронних засобів навчання були предметом розгляду таких науковців, як: І. Богданової, О. Башмакової, О. Спіріної, Д. Чернилевського, М. Жалдака, О. Хуторського та інших. Зазначимо, що

питанню застосування електронних засобів навчання в освітній процес присвячені дослідження таких науковців, як А. Єршов, В. Монахов, І. Роберт.

Мета статті полягає у визначенні особливостей використання сучасних електронних освітніх ресурсів та формування цифрової компетентності у професійній діяльності педагога

Виклад основного матеріалу. Нині перехід до компетентнісно-орієнтованої парадигми сучасної освіти обумовив необхідність дослідження використання сучасних електронних освітніх ресурсів та цифрових технологій, компетентнісного підходу до професійної діяльності педагога. Цифрові навчальні ресурси нового покоління мають суттєві переваги: урок з їх використанням створюється як мультимедійно наповнений та інтерактивний.

Сучасний поступ освіти характеризується застосуванням інформаційно - цифрових технологій, особливо виокремлюються – електронні, а саме програми або файли спеціального призначення, використання яких спрямоване на більш детальне викладання навчального матеріалу з метою ґрунтовного та глибшого його засвоєння.

Використання електронних освітніх ресурсів значно полегшує і скорочує час підготовки педагога до занять та дає можливість «конструювати» навчальні заняття, визначаючи оптимальний зміст, форми та методики, сприяє організації освітнього процесу не тільки в традиційно-урочної, але і в проектній, дистанційній та інших On-line формах навчання. Електронні освітні ресурси дозволяють реалізовувати принципи диференційованого та індивідуального підходів до навчання, чим сприяють розвитку особистості в процесі діяльності. Вони своєю потужністю впливають на формування цифрової компетентності педагога [2].

Електронні освітні ресурси дають можливість створити педагогу уявлення про об'єкт, якому навчає, в сучасній трактовці, пред'явити модель, яка дозволяє найбільш чітко розкрити істотні зв'язки, відношення об'єкта, а при відсутності обладнання – допомогти віртуально виконати практичну роботу. Заняття з використанням електронних освітніх ресурсів дозволяють підвищити цифрову

компетентність педагога та підвищити мотивацію учнів у вивченні предмету, активізувати їх пізнавальну діяльність, формувати загальний світогляд на науковому рівні.

За допомогою інтернет-ресурсів у процесі викладання педагог може формувати навчальні компетенції шляхом пошуку додаткової інформації (музичне та фото оформлення, історичний та біографічний коментар), створення проєктів, розробка та виконання веб-квестів, різноманітних флешмобів, буктрейлерів, створення сайтів, блогів тощо.

Цікавими та простими у використанні для педагога є сервіси Google, які дозволяють не тільки виконувати пошук у середині сервісу, а й легко переходити від одного сервісу до іншого.

До освітніх ресурсів Інтернету належать сайти, які містять матеріали закладів освіти та організацій, які реалізують освітні програми, здійснюють науково-методичне та інформаційно-цифрове забезпечення системи освіти; тематичні ресурси з різних галузей знань, а також ресурси для всіх учасників освітнього процесу.

Дидактичні можливості освітніх ресурсів [1, с. 32]:

- індивідуалізація навчального процесу;
- високий ступінь наочності під час викладання предмету;
- пошук необхідних ресурсів для занять;
- організація групової роботи;
- забезпечення зворотного зв'язку;
- контроль та перевірка засвоєння навчального матеріалу.

До основних видів електронних освітніх ресурсів відносять [4]:

- електронний документ;
- електронне видання (ресурс, що пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості й розповсюджується в незмінному вигляді);
- електронний аналог друкованого видання (електронна копія друкованого видання, у якій на сторінці зберігаються розташування тексту, ілюстрацій, посилань, приміток тощо);

- електронні дидактичні демонстраційні матеріали (презентації, схеми, відео- й аудіо записи, мультимедіа тощо, призначені для супроводу освітнього процесу);
- інформаційні системи (організаційно впорядкована сукупність документів (масивів документів) та інформаційних технологій, що призначені для зберігання, обробки, пошуку, розповсюдження, передачі та надання інформації);
- репозитарій електронних ресурсів (інформаційна система, що забезпечує зосередження в одному місці сучасних електронних освітніх ресурсів із можливістю надання доступу до них через технічні засоби, тому числі в інформаційних мережах);
- комп'ютерний тест (стандартизовані завдання, представлені в електронній формі, призначені для вхідного, проміжного і підсумкового контролю рівня навчальних досягнень, а також самоконтролю та/або такі, що забезпечують вимірювання психофізіологічних і особистісних характеристик випробовуваного);
- електронний словник (електронне довідкове видання упорядкованого переліку мовних одиниць (слів, словосполучень, фраз, термінів, імен, знаків), доповнених відповідними довідковими даними);
- електронний довідник (електронне довідкове видання прикладного характеру, в якому назви статей розташовані за абеткою або в систематичному порядку);
- електронна бібліотека (набір електронних освітніх ресурсів різних форматів, у якому передбачено можливості для їх автоматизованого створення, пошуку і використання);
- електронний посібник (навчальне електронне видання, використання якого доповнює або частково замінює підручник);
- електронний підручник (електронне навчальне видання з систематизованим викладом дисципліни (її розділу, частини), що відповідає навчальній програмі);
- електронні методичні матеріали (електронне навчальне або виробничо-практичне видання роз'яснень з певної теми, розділу або питання навчальної

дисципліни з викладом методики виконання окремих завдань, певного виду робіт);

- віртуальний лабораторний практикум (інформаційна система, що є інтерактивною демонстраційною моделлю природних і штучних об'єктів, процесів та їх властивостей із застосуванням засобів комп'ютерної візуалізації);
- комп'ютерна модель (інформаційна система відтворення чи відображення об'єкту, задуму (конструкцій), опису чи розрахунків, що відображає, імітує, відтворює принципи внутрішньої організації або функціонування, певні властивості, ознаки чи (та) характеристики об'єкта дослідження чи відтворення (оригіналу) засобами комп'ютерних технологій).

Електронні засоби навчання допоможуть педагогам реалізувати такі завдання [3, с. 52]:

- урізноманітнити форми подання інформації;
- урізноманітнити види навчальних завдань;
- забезпечити зворотний зв'язок, який може бути реалізований завдяки діалогічній взаємодії учень – учитель;
- розширити можливості самостійної діяльності;
- забезпечити індивідуалізацію навчального процесу;
- використовувати ігрові прийоми навчання;
- застосувати різні види навчальної діяльності предметно-змістовного, предметно-операційного та рефлексивного спрямування;
- урізноманітнити етапи уроку, зокрема етапи мотивації навчальної діяльності, узагальнення навчального матеріалу, підсумки уроку.

Висновки

Електронні засоби навчання відіграють велику роль з питань модернізації освітньої діяльності, чим сприяють активізації та поглибленню цифрової компетентності педагога. Вони розвивають активно – діяльнісні форми навчання; сприяють усвідомленню процесу навчання; розвивають пізнавальну активність; сприяють досягненню найвищого можливого результату в загальному розвитку всіх учасників освітнього процесу. Електронні засоби

навчання проєктують інформаційно-цифрову компетентність та заслуговує на особливу увагу тому що дають можливість особистості бути сучасною, активно діяти в інформаційному середовищі, використовувати найновітніші досягнення техніки в своїй професійній діяльності.

Література:

1. Буртовий С. В. Електронні засоби навчання – від теорії до практики. Методичний посібник. – Кіровоград: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2014. – 48 с.
2. Гончаренко Л. М., Костенко О. І. Використання ІКТ для підвищення якості навчання [Електронний ресурс] / Л. Гончаренко, О. Костенко. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/27861/.
3. Карташова, Л. А. Сучасні віртуально-тренінгові технології навчання в професійній діяльності вчителя [Текст] / Л. А. Карташова // Молодь і ринок. – 2009. – № 53, червень. – С. 51–56.
4. Карташова, Л. А. Інформаційні технології – в навчання!: особистий сайт Л. Карташової [Електронний ресурс] / Електронний освітній ресурс (ЕОР) [укл. Л. А. Карташова]. – 2008–2011 рр. – Режим доступу: <http://lkartashova.at.ua>
5. Науково-методичний супровід функціонування інформаційно-освітнього простору регіону: Науково-методичний вісник № 51. – Кіровоград: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2015. – С. 140-141.
6. Положення про електронні освітні ресурси: затверджене наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1060 від 01.10.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.